

Een ongelukje of schuilt er iets meer achter?

Ouderenmishandeling komt frequenter voor dan we durven vermoeden. In 2003 kreeg het Centraal Meldpunt voor Ouderenmis(be)handeling 272 meldingen. De meeste gevallen van ouderenmishandeling worden echter nooit naar buiten gebracht, omdat de signalen onduidelijk zijn, de betrokkenen er liever niet over wensen te praten, het slachtoffer schuldgevoelens heeft, of omdat er een sterke loyaliteit tussen pleger en slachtoffer is. Wat als men een sterk vermoeden van ouderenmishandeling heeft? Wanneer kunnen we spreken over ouderenmishandeling? Wie moeten we aanspreken? Wat moeten we doen?

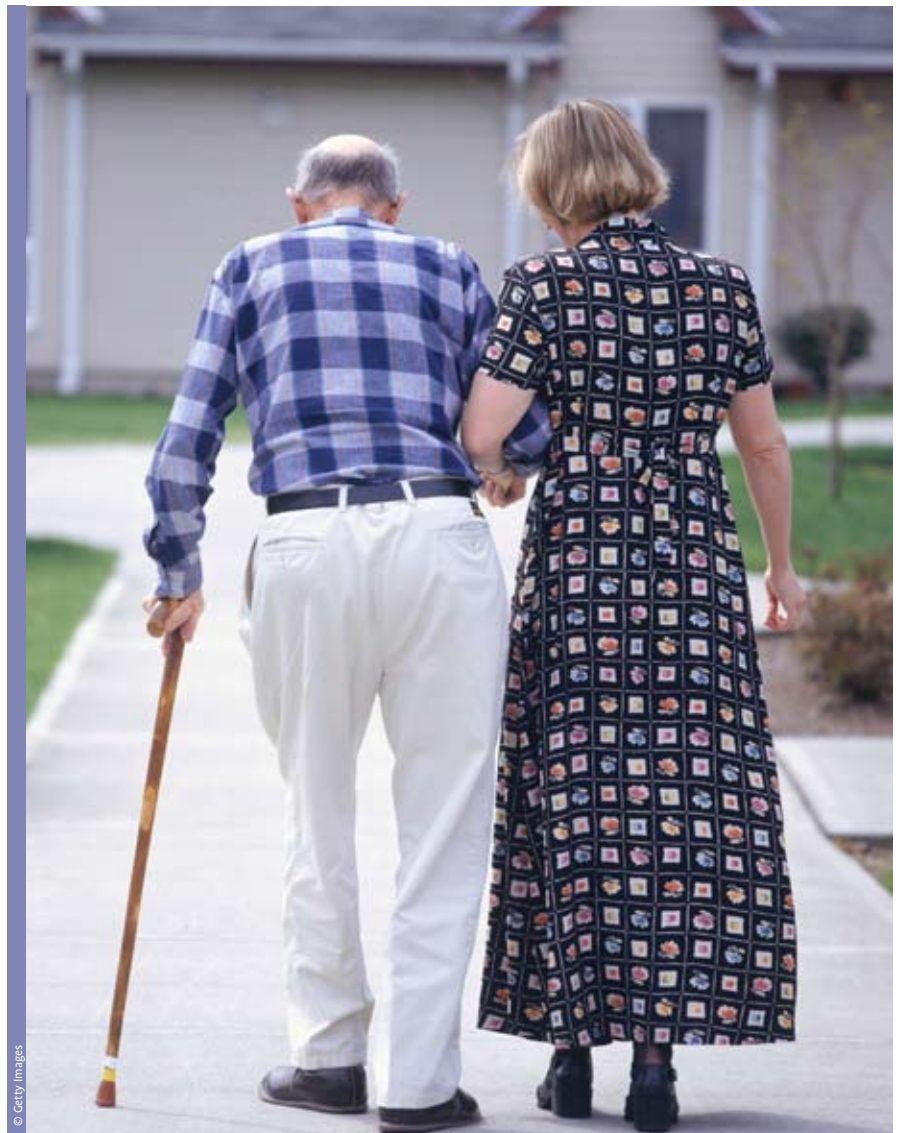
Wat is ouderenmis(be)handeling?

Onder mishandeling van een ouder persoon verstaan we het handelen of nalaten van handelen van diegenen die in een persoonlijke en/of professionele relatie met de oudere staan, waardoor de oudere persoon lichamelijke en/of psychische en/of materiële schade lijdt of zal lijden, en waarbij van de kant van de oudere sprake is van een vorm van gedeeltelijke of volledige afhankelijkheid.

De meeste ouderen die slachtoffer worden van ouderenmishandeling zijn gedeeltelijk of volledig afhankelijk van de pleger. Heel vaak gebeurt het ook intrafamiliaal. Als we kijken naar het aantal meldingen, stellen we vast dat bij 73% van de gevallen sprake is van één of andere mishandeling binnen familiesituaties.

Waarom ouderenmis(be)handeling?

We kunnen ook spreken over ouderenmis**(be)**handeling. Met de 'be' willen we benadrukken dat er naast opzettelijke mishande-

DE MANTELZORGER HEEFT KOMTTE WEINIG TOE AAN RUST EN ONTSPANNING.

ling ook sprake kan zijn van niet-bewuste handelingen of het nalaten van handelingen die de oudere verdriet, pijn of kwaad berokkenen, ook wel *ontspoorde zorg* genoemd. Ontspoorde zorg ontstaat vaak door onkunde, onwetendheid of overbelasting van de mantelzorger. De mantelzorger heeft in het begin nog geen idee waarmee hij allemaal

rekening moet houden. Meestal heeft hij geen jarenlange ervaring in complexe zorgtaken en komt hij onvoorbereid in een situatie terecht waarin hij een oudere moet tillen, of moet assisteren bij het baden. De mantelzorger heeft nooit geleerd hoe hij die zorgtaken moet uitvoeren, krijgt te veel prikkels, heeft veel verantwoordelijkheden, maar komt

te weinig toe aan rust en ontspanning. Daardoor gaan ze soms over hun eigen grenzen, maar ook over die van anderen.

Dit niet correct behandelen komt voor in gradaties van minder ernstig naar ernstig.

Wat doen in geval van ouderenmis(be)handeling?

Het is belangrijk dat de betrokkene bij een situatie van ouderenmis-handeling erover praat, niet alleen met een vertrouwenspersoon, maar ook met gespecialiseerde hulpverleners die luisteren, advies geven en helpen een oplossing te vinden. Met dat doel werd het Centraal Meldpunt voor Ouderenmis(be)handeling opgericht. De medewerkers van het centraal meldpunt bieden een luisterend oor, geven informatie en advies aan betrokkenen van ouderen-mishandeling of aan personen die een vermoeden hebben en twijfelen aan de ernst van de feiten. Bij nood aan een concrete interventie zal het centraal meldpunt doorverwijzen naar de steunpunten inzake ouderenmis(be)handeling binnen de verschillende regio's en/of provincies.

SABINE VERSTRAETE
WIT-GELE KRUIS VAN VLAANDEREN

Soorten ouderenmishandeling

LICHAMELIJKE OUDERENMISHANDELING EN SEKSUEEL GEWELD

Blauwe plekken, schrammen, zwellingen, brandvlekken of fractures zijn symptomen die het gevolg kunnen zijn van lichamelijke mishandeling. Ook medicatiefouten, het te veel of juist te weinig geven van medicatie is een vorm van lichamelijke mishandeling.

PSYCHISCHE MISHANDELING

Bij psychische mishandeling is er sprake van treiteren en sarren, dreigementen, valse beschuldigingen, beledigingen, bevelen, chanteren, infantiliseren of het niet toelaten van familiale of sociale contacten,... Psychische mishandeling is moeilijker te bewijzen en mensen durven pas een stap te zetten als situaties vaak escaleren.

VERWAARLOZING

Lichamelijke verwaarlozing kan blijken uit ondervoeding, uitdroging of slechte hygiëne. Wanneer de geestelijke behoeften van ouderen worden genegeerd, zoals de behoefte aan aandacht, liefde en ondersteuning, spreken we van psychische verwaarlozing.

MATERIEEL OF FINANCIËEL MISBRUIK

Bij deze vorm van ouderenmishandeling gaat het om het wegnemen of profiteren van bezittingen van de oudere. Hierbij denken we aan diefstal van geld, juwelen en andere waardevolle spullen, aan verkoop of gebruik van eigendommen zonder toestemming van de oudere en aan gedwongen testamentverandering. Ook iemand financieel kort houden is een vorm van uitbuiting.

SCHENDING VAN RECHTEN

Wanneer de oudere niet betrokken wordt bij beslissingen die hem aangaan, of wanneer er over hem gesproken wordt alsof hij er niet bij is, gaat dit in tegen het zelfbeschikkingsrecht van de oudere. Voorbeelden zijn: ongevraagd de post lezen of achterhouden, geen bezoek toelaten, inperken van privacy...

Voor meer informatie of advies:

Centraal Meldpunt Ouderenmis-
(be)handeling
Tel: 078 15 15 70 (op maandag,
woensdag, donderdag en vrijdag
tussen 9.30 en 12.00 uur)
of via website: www.meldpunt-ouderenmishandeling.be